



## Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungi protokoll nr 165

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 1. juuni 2026

Algus 13.00, lõpp 13.43

**Juhataja:** Peeter Tali (esimees)

**Protokollija:** Roosmarii Kukk (konsultant)

**Võtsid osa:**

Komisjoni liikmed: Arvo Aller, Vladimir Arhipov, Lea Danilson-Järg, Enn Eesmaa, Katrin Kuusemäe, Maido Ruusmann, Kadri Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus, Luisa Värk

Komisjoni ametnikud: Teele Vares (nõunik-sekretariaadijuhataja), Getter Kristen Treumuth (nõunik)

**Puudusid:** Rain Epler, Tiit Maran, Anti Poolamets, Aivar Sõerd ja Kristo Enn Vaga

**Kutsutud:** siseminister Igor Taro, siseministri nõunik Katarina Budrik ja Siseministeeriumi EL ja välissuhete osakonna juhataja Eva Puusepp, Justiits- ja Digiministeeriumi Euroopa Liidu asjade ja väliskoostöö juht Kristiina Krause (2. päevakorrapunkt); Kaitseministeeriumi kaitsetööstuse arendamise osakonna juhataja Miiko Peris (3. päevakorrapunkt); Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaadi nõunikud Ülle Hanson (1.–2. päevakorrapunkt) ja Britta Tarvis (3. päevakorrapunkt)

**Päevakord:**

3. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse erksa ja kiire kaitseinnovatsiooni programm "Agile" – COM(2026) 135

**3. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse erksa ja kiire kaitseinnovatsiooni programm "Agile" – COM(2026) 135**

**Miiko Peris** andis ülevaate Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest, millega kehtestatakse erksa ja kiire kaitseinnovatsiooni programm "Agile" – COM(2026) 135. Kaitseministeeriumi kaitsetööstuse arendamise osakonna juhataja sõnas, et eelnõu suunab täiendavat rahastust kaitsevaldkonna innovatsiooni kiirendamiseks ning võimaldab kaitsevaldkonna uute ja murranguliste tehnoloogiate arendamist. Eesmärk on toetada liikmesriikide kiireloomulisi vajadusi ja kulutõhusaid masslahendusi. Programmi erinevus seisneb selles, et tavapäraselt on toetatud konsortsiume, kuid antud programmis on abikõlblikud ka üksiku ettevõtte esitatud taotlused. Euroopa Komisjon liigub programmiga menetluslikult kiiresti ning ka rahastusi plaanitakse jagada varasemast tempokamalt. Programmi kavatakse rakendada 2027. aastal ning Euroopa Komisjon suunab sellesse 115 miljonit eurot olemasoleva eelarve vabadest vahenditest. Kui programm end sisuliselt õigustab, on plaan seda järgmises Euroopa Liidu

pikaajalises eelarves toetada. Toetatavate tegevuste alla kuuluvad uute lahenduste ja tehnoloogiate arendustegevus ning toodete ja tehnoloogiate turule toomine. Olulisel kohal on innovatsioonitsüklite kiirendamine ning toodete testimine ja lõppkasutajate tagasiside saamine. Fookus on muu hulgas ka väikese ja keskmise suurusega ettevõtete toetamisel, mis on Eestile alati olnud oluline. Eraldi soodustatakse väiksemate ettevõtete koostööd suurte kaitsetööstusettevõtetega ning tootmise soodustamist Euroopa Liidus, et iseseisev tootmisvõimekus kaitsetööstuses kasvaks. Eesti hinnangul suunab eelnõu rahastust vajalikku valdkonda ning ka Eesti kaitsetööstusettevõtted leiavad, et eelnõu lahendab valukohti, mida Euroopa Liidu rahastusega parendada. Euroopa Komisjon tegi ettepaneku 26. märtsil ja Euroopa Nõukogus on menetlemine olnud tempokas. Lähiajal toimub COREPERis Euroopa Nõukogu seisukoha heakskiitmine ning Euroopa Parlamendilt on eelnõule seisukohti oodata 25. juuniks ja kinnitamist täiskogu istungil 7. juulil. Eesti hinnangul on programmi rahastus küll tagasihoidlik, kuid vastuolusid ei esine. Eesti toetab seisukohtades kaitsetööstuse innovatsioonitsüklite kiirendamist, mis on Ukraina kogemuse põhjal oluline, kus innovatsioonitsükkel on erakordselt kiire. Samuti toetatakse kõike, mis puudutab uute tehnoloogiate kasutuselevõttu ja innovatsiooni kaitsektoris ning võimalusel ka programmi jätkumist järgmises Euroopa Liidu eelarveperioodis. Rahastuse fookusalade osas soovime, et idapiiri riikide vajadused oleksid enam prioriseeritud, mis lähtub osalt ka Ukraina-vastase agressioonisõja õpitundidest. Toetame ka seda, et abikõlblikud on ka Ukraina ettevõtete taotlused. Peame oluliseks toodete testimisega seotud tegevuste rahastamist, mis on oluline kaitsevõime tagasiside saamiseks ja toodete kiirele arendustsüklile kaasa aitamiseks.

**Peeter Tali** andis ülevaate [riigikaitsekomisjoni arvamusest](#) ja arutelust ning märkis, et käsitleti programmi rahastuse piisavust, võimalikke taotlejaid Eestis ning eelnõu materjalide varasemat esitamist. P. Tali sõnul selgitas M. Peris riigikaitsekomisjonis, et tegemist on olemasolevast eelarvest eraldatud vahenditega, mis on kavandatud kasutamiseks käesoleval ja järgmisel aastal. Riigikaitsekomisjon otsustas toetada põhimõtteliselt Vabariigi Valitsuse esitatud Eesti seisukohti määruse eelnõu kohta, tulenevalt riigikaitsekomisjoni 01.06.2026 istungil toimunud arutelust. Komisjoni otsus oli konsensuslik.

**Urve Tiidus** küsis, mida peetakse silmas masslahenduste all.

**Miiko Peris** vastas, et masslahenduste osas on eelkõige mõeldud tootmist kiiresti ja suures koguses. Näiteks Ukrainas on selliselt toodetud droone.

**Arvo Aller** sõnas, et riigikaitsekomisjonis tõstatus samuti küsimus, kes võiksid Eestis sellele rahastusele kandideerida. A. Aller küsis, kas potentsiaalsete taotlejate hulka võiks kuuluda näiteks uus kaitsetööstuspark või kiirele masstootmisele suunatud tootmisüksused. Samuti küsis ta, kuidas hakkab toimuma rahastuse jaotus ning kes teeb lõplikud rahastusotsused.

**Miiko Peris** vastas, et peamine partner selliste eelnõude puhul on Eesti Kaitse- ja Kosmetööstus, kus on ligikaudu 230 ettevõtet. Ministeerium teeb nendega koostööd ning julgustab aktiivselt Euroopa programmidesse kaasuma. Varasemalt on edukalt osaletud Euroopa kaitsetööstuse programmist, Euroopa Kaitsefondist ja tulevikus Euroopa Konkurentsivõime Fondist. Programm sobib nii kaitsetööstusparkidele kui ka teistele ettevõtetele. M. Peris rõhutas et ministeeriumi ülesanne on ettevõtteid toetada nii taotluste ettevalmistamisel, nõustamisel kui ka esitamisel.

**Enn Eesmaa** küsis, kas ja kui palju on Kaja Kallase ja Andrius Kubiliuse töö tulemusena õnnestunud eraldada vahendeid ka Läti ja Leedu jaoks.

**Miiko Peris** vastas, et programmi rahastus on läbi keskse taotlemise, mis tähendab, et liikmesriigid konkureerivad üksteise vastu. Eesti on olnud siiaaani Euroopa programmides väga edukas, näiteks Euroopa Kaitsefondi taotlusvoorus oli Eesti paremuselt viies liikmesriik. Hinnangukriteeriumite hulka kuuluvad näiteks esitatud taotluste, ettevõtete ja rahuldatud rahataotluste arv.

**Peeter Tali** küsis, kas lisaks Ukrainale saavad programmis osaleda ka teised Euroopa Liidu välised riigid nagu Lõuna-Korea, Türgi, Ameerika Ühendriigid ja Kanada.

**Miiko Peris** vastas, et tavapäraselt saavad osaleda majanduspiirkonna riigid ja riigid, kellega Euroopa Liit on sõlminud assotsiatsioonileppe.

**Peeter Tali** küsis, antud riikide hulka kuuluvad idapiiri riigid Rumeenia ja Soome.

**Miiko Peris** vastas, et tavapäraselt küll.

**Peeter Tali** tegi ettepaneku toetada Vabariigi Valitsuse seisukohti kooskõlas riigikaitsekomisjoni arvamusega.

**Otsustati:**

**3.1.** Toetada Vabariigi Valitsuse seisukohti kooskõlas riigikaitsekomisjoni arvamusega (konsensus: Arvo Aller, Vladimir Arhipov, Enn Eesmaa, Katrin Kuusemäe, Mairo Ruusmann, Peeter Tali, Kadri Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus, Luisa Värk).

(...)

(allkirjastatud digitaalselt)  
Peeter Tali  
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)  
Roosmarii Kukk  
protokollija

Väljavõtte õige  
Roosmarii Kukk  
Euroopa Liidu asjade komisjoni konsultant